HASTANEDE
Neler Yaşandı?

COVID-19

3. Bölüm
Azerbaycan

COVID-19 sağlık krizini ülkemizde yönetirken uluslararası boyutta destek vereceğimiz hiç aklımıza gelmezdi... Bu eşsiz deneyimi aynı zamanda mesleki gelişimimizi artıran bir fırsat haline getirmek, Acıbadem Hemşirelik Hizmetleri olarak pandemide hasta bakımına dair bilgilerimizi paylaşmak ve onlardan da öğrenebilmek için Azerbaycan'daydık.

Birazdan okuyacağınız hikâyeler orada yaşadıklarımızın ve hissettiklerimizin yansımasıdır.

HASTANEDE *Neler Yaşandı?*

COVID-19

1. Öykü

"Atacağımız küçük adımlar, yürekteki ve gözlerdeki ümitsizliği yok edebilirdi."

ACIBADEM'DEN AZERBAYCANLI KARDEŞLERİMİZE DESTEK ELİ UZANDI!

Yapmak istediklerinizi gerçekleştirmek için sizin engeliniz ne olurdu?
Bu soru yaşamın akışında her şey normal koşullarda seyrederken sorulsaydı; muhtemelen kulağa "kişisel gelişim sorusu" olarak gelirdi.

Ancak bu soru, koşullar planlanandan önce gelen, sizi en hazırlıksız anınızda, elinizi güçlendiren hiç bir araç, ekipman ve imkan yokken gelirse ve şayet verecek bir cevabınız olursa "gerçek bir deneyim sorusu" olurdu.

Neden mi? Çünkü 25 yıllık meslek hayatımın bana öğrettiği birikim, yerini çok farklı bir deneyime bıraktı Azerbaycan'da...

Kendi ülkenizde, gözünüz kapalı bildiğiniz kültür ve değerler içerisinde, yasa, yönetmelik, rehber ve standartlarda hizmet vermeye alışık olmakla, daha önce hiç bilmediğiniz bir ülkenin kültüründe, hızla ilerleyen hazırlıksız bir pandemi ortamında, acil açılmak zorunda kalınan bir hastanede, ekipman ve malzemenizin olmadığı ortamda siz aynı olabilir miydiniz? Üstelik sorumluluğunu üstlendiğiniz 75 kişilik ekibin gözlerinde, her gün hem kendileri, hem hastaları için duydukları kaygıyı, çaresizliği, bazen ümidin yok olduğunu görürken...

Bilinmezliğin içinde emin olduğum bir şey vardı ki o da; bir yerlerden başlamak karamsarlık bulutlarını silmek gerekti. Büyük bir adım atacak, sorunları kökten çözecek olanak yoktu belki ama biliyorum ki atacağımız küçük adımlar ve sonuçları yürekteki ve gözlerdeki ümitsizliği yok edebilirdi. Ve eğer engellere değil, yapabileceklerimize odaklanırsak başarabilirdik.

Küçük görev dağılımları ile başlanan işler, kısa zamanda birbirine destek olmak isteyen **birbirine kenetlenmiş ekibi**

Küçük gün sonu paylaşım sohbetleri, **derin dostlukları**

Küçük yaratıcı buluşlar, tedavi ve bakımda **olumlu hasta etkilerini**

Küçük çözümler, **umutları**

Küçük adımlar, **büyük değişimleri yarattı.**

Şimdi soruyu tekrar kendime soruyorum:
"Yapmak istediklerimi gerçekleştirmek için engelim ne ?"

HASTANEDE *Neler Yaşandı?*

COVID-19

2. Öykü

"Hemşireliği ve insanlığı iliklerime kadar hissettim."

CAN AZERBAYCAN

COVID 19 pandemisi devam ederken kardeş ülke Azerbaycan'a gidecek olan ekibin içinde yar aldığımı öğrendim. Hemşireyiz biz, farklı ülke, farklı kültür ama mesleğimin uluslararası standartları belli, uygulamalar ve girişimler benzer düşüncesiyle çıkmıştım yola. Ancak düşüncemin çok ötesinde, hayatımın en büyük öğretilerinden birini yaşayacağımı ve hemşireliği ve insanlığı iliklerime kadar hissedeceğimi bilemezdim.

Uçakta başlayan, minnetle karşılanmamız dönüş gününe kadar devam edecekti. İki devlet, tek millettik biz ve desteğe ihtiyaçları vardı. Gün içinde ne kadar çok duyguyu aynı anda hissetmiştim; heyecan, mutluluk, endişe ve tedirginlik...

İlk gün yatan hasta katları ve özellikle yoğun bakımın durumunu gördüğümde endişelenmiş ve yapacak çok işimizim olduğunu anlamıştım. Evet, burası cephe değildi belki ama büyük bir mücadelenin tam merkeziydi. Can savaşı, nefes alma savaşı, çalışanların hastadan hastaya koşturduğu bir savaştı. Beklenmeyen bir şekilde Kasım 2020'de açılması planlanırken COVID-19 nedeniyle Mart ayında açılmak zorunda kalan bir hastaneydi burası. Altyapı sıkıntılarını, hemşire olarak ihtiyaç duyduğumuz temel araç ve ekipmanın yokluğunu görünce işe buradan başlamamız gerektiğini anlamıştık. Çok büyük uğraşlar verilerek, birinci haftanın sonunda oksijen tankı kurulduk ve aslında dönüşüm, değişim ondan sonra başladı. Yaşama tutunmak için ilk şartı karşılamıştık.

Sıra çalışan eğitimlerinde, ortamı güzelleştirmede, Acıbadem standartlarını ve uygulamalarını faaliyete geçirmedeydi. Çok çalıştık. Canla başla güncel uygulamaları, prosedürlerimizi, talimatlarımızı anlattık, uyguladık, uygulattık. Rol model olduk. El yıkamadan, enjektörün tutuluş şeklinden, hemşirelik esasları dersinden başladık. Birlikte bakım verdik, ilaç uyguladık, kriz anlarında çözüm olduk, ürettik, düzenledik, topladık, temizledik birbirimize kenetlendik. Her yitip giden yaşamın acısını ekip olarak hissettik. Tolstoy'un dediği gibi **"Acı duyabiliyorsan canlısın, başkasının acısını hissedebiliyorsan, insansın..."**.

Malzeme ve ekipman olmadan yoktan var etmenin hazzı ve mutluluğu, gün geçtikçe iyileşen hasta sayımızın artması, yaşam sürelerinin uzaması, giren çıkamaz dedikleri yatan hasta katları ve yoğun bakımdan hasta taburcu etmemiz en büyük motivasyon kaynağımız oldu. İğne ucu, hasta kol bandı, steril spanç, steril örtü, hasta yatak çarşafı, el yıkama sabunu vb. temin edildi diye sevindiğimiz çok şey oldu. Konfor alanımız dışında olan hayatı bilmediğimiz için daha önce yokluğun bu denlisini de bilmiyorduk.

Tüm zorluklara rağmen gülen yüzleri, sıcacık kalpleri ile öğrenmek, gelişmek için çabalayan meslektaşlarımıza 2 ay süreyle bilgi aktarımında, deneyim paylaşımında bulunduk.

Ne doğruymuş 'Ne ekersen onu biçersin' atasözü. **Emek, bilgi, deneyim, teorübe, birlik, beraberlik, ekip ruhu, hemşirelik, Acıbadem ruhu ektik!** Dönüşümüz öncesinde de ektiğimiz meyveleri topladık.

İyi ki Azerbaycan...
Bana kattıkların için iyi ki...

HASTANEDE *Neler Yaşandı?*

COVID-19

3. Öykü

'Hayır' demek, vicdanıma aykırı olurdu.

YÜREK YOLUM!

Ne garip değil mi? İnsan ırkının Covid adını verdiği viral bir salgın tüm yaşam akışımızı değiştirdi. Ölçülemez bir acı ve ıstırap verirken, ilham verici ve iç açıcı anlar da yaşattı. Bazılarımız kurban, bazılarımız kahraman ve bazılarımız seyirci...

Azerbaycan'da yeni açılan bir pandemi hastanesine destek çağrısı aldığımda hemen kabul ettim "Bu içimden gelen bir karardı, benim parçamdı." İnsanlara yardım etmek istediğim için mesleğimi seçmiştim: "Hayır demek vicdanıma aykırı olurdu."Çıktığım bu seyahat, zaman içinde benim için büyük anlam kazandı, ''yürek yolu'' diye isimlendirdiğim bir yolculuk oldu.

Yazar Berrak Yurdakul, sevdiğim bir kitabında, anlamlı ve değerli yaşamak için hayata karşı takınılması gereken dört tavırdan bahseder. Geriye dönüp baktığımda yürek yolumda bu dört tavra yer vermiş olduğumu anladım. Peki "Nedir bunlar?"

Yaralı bir ceylan olmak; Yaralı bir ceylansanız eğer; saklanıp kendinizi iyileştirecek bir yol bulmalısınız. Yürek yolumda sığınağı ihtiyaç duyduğum o kadar çok zamanım oldu ki zihnimi ve kendimi tanımaya yönlendim diyebilirim.
Aslan gibi cesur olmak; Öyle bir serüven oldu ki benim için yürek yolumun üzücü ve sarsıcı durumlara kendimi kaptırmamayı, duyguların elinde harap ve bitap düşmemeye öğretti bana. Eğer bunu başaramamış olsaydım, işte o zaman kimseye bir faydam olmazdı.
Rüzgâr gibi esebilmek; En sevdiğim diyebilirim. Olduğunuz yerin bir önemi yok siz rüzgârsınız ve işiniz esmek. Tam burada mesleğimi seviyor olmanın avantajlarını o kadar çok kullandım ki. Türkiye ya da Azerbaycan hiç bir önemi yoktu. Biz hemşire olarak pandemide Azerbaycan'da tüm zorluklara rağmen ekip olarak güçlü bir rüzgârdık.
Delilerin tavrı; Belki de bu en zoruydu hepimiz için. Övgüye ve eleştiriye karşı kayıtsız kalabilmek... Şartlar bize bunun da en iyisini öğretti. Övgüye kayıtsız kalabilmeye çalışarak kendi öz eleştirimizi de yapmaya başlar olduk.

Bu yolda her şey yukarıda yazdığım kadar kolay olmadı aslında. "Seni anlıyorum" diyen insanlara, William Shakespeare şöyle cevap veriyor: "Hissetmediğin bir şeyi anlayamazsın."
Tüm bu bahsettikleri, bu fotoğraf size ne anlatıyor bilemem. Sizin için bir fotoğraf, benim için hayatımın unutamayacağım o anlarından bir tanesi. Bir fotoğrafla yürek yolunu biraz olsun anlatabilmek belki.

Yandaki foto buradaki tüm arkadaşlarımızla birlikte birilerine veda ederken birilerinin yaşayabilmesi için mücadele etiğimiz anlardan bir tanesi. Camın önündeki engelleri kaldırdım ki, gün ışığı içeri girmeye başladığında ben de sabah olduğunu anlayabileyim. Şartlar malum her zaman telefonu çıkartıp saate bakmak mümkün olmuyor. Ancak, eninde sonunda sabah olacağını düşünüp, bu duygularımı unutmamak ve buranın bana öğrettiklerini her zaman hatırlamak için fotoğrafladım yürek yolumdaki bu zor anımı. Tüm duygularımın boğazıma düğümlendiği bir andı. Camdan dışarı baktım. Öyle derin bir nefes almak istedim ki... Ama yapamadım. Özelliklede böyle bir hastalığın olduğu alanda çalışıyorsanız, bu çok iyi bir fikir olmuyor ve sonraya saklıyorsunuz. Sonrayı bilmeden...

Özgürce nefes alarak sağlık, barış, sevgi, huzur, mutluluk içinde güzel günler görmek dileğiyle...
Özünüzə diqqət edin. Görüşmək üzrə, Salamat qal Azerbaycan.

HASTANEDE *Neler Yaşandı?*

COVID-19

4. Öykü

"Kriz oluşmadan çözüme kavuşturduğumuz durumların gururu ve hazzını anlatamam."

DAHA MESAİMİN İLK SAATLERİNDE İNANILMAZ DENEYİMLER ve TECRÜBELER EDİNECEĞİMİ HİSSETMİŞTİM!

Mesleğe başlarken şu motto ile başlamıştım. ***'Kendine veya sevdiklerine nasıl saygı duyuyor ve ilgileniyorsan, hastalarına da aynı şekilde dokun ve karşındakinin de bir insan olduğunu asla unutma.'***

Yıllardır yukarıda bahsettiğim mottoyu rehber edinmiş biri olarak aynı heyecan ve istekle geldim kardeş ülke Azerbaycan'a. Her zaman söylediğim ve inandığım bir konu vardır, o da her hemşirenin kısa süreli de olsa muhakkak genel yoğun bakımı tecrübesi edinmesidir.

Azerbaycan'a geldiğim ilk gün yoğun bakım ünitesine destek olacağımı öğrenmem içimdeki heyecanı bir kat daha arttırmıştı. Daha mesaimin ilk saatlerinde inanılmaz deneyimler ve tecrübeler edineceğimi hissetmiştim. Hastanenin pandemi zorluğunda açılış kurgulaması ve planlaması yapılmadan açılması ve oturmamış sistemin varlığı bizim yaratıcılığımızı, pratik düşünüp daha hızlı aksiyonlar almamızı gerektiriyordu. Örneğin; Türkiye'de yokluğunu hiç hissetmediğimiz steril spanç, distile su, sture, bistüri gibi bazı malzemelere ve ilaçlara erişimdeki kısıtlılık bizi fazlasıyla zorlasa da anlık bulduğumuz çözümler, ürettiğimiz malzeme ve fikirler sayesinde kriz oluşmadan çözüme kavuşturduğumuz durumların gururu ve hazzını anlatamam. Diğer taraftan ikinci önemli rolümüz olan eğitmenlik kısmında bilgi ve tecrübelerimizi en iyi şekilde aktarıp, uygulamanın yollarını aradık tüm ekip olarak. Dil olarak birbirimizi, anlamakta çok güçlük çekmesek de, hemşirelik eğitim sistemimizdeki farklılıklar teorik ve uygulamaları daha farklı düzeyde ve teknikte oradaki meslektaşlarımıza aktarmamızı gerektirmişti. Ziyaretimiz boyunca büyük bir istek ve kararlılıkla hasta bakımındaki tüm bilgi ve tecrübemizi sürekli eğitim ve uygulamalarla aktarmaya çalıştık. Ne kadar çok anlatır ve beraber uygularsak kalıcılığın o kadar fazla olacağını biliyordık. Tüm zorluklara rağmen profesyonelliğimizi kullanarak kısa sürede güzel bir ekip haline gelmiş, bizden beklenenleri en iyi şekilde sunmaya başlamıştık.

Eve dönüş vakti yaklaştığında en büyük motivasyonumuzun meslektaşlarımızın bizden sonra da bıraktığımız izleri aktaracak olmalarını bilmekti. ***Şimdi daha iyi anlıyorum, kurumumuzdaki sürekli eğitimin önemini, yenilikçiliğin, kaliteli hasta bakımının, vizyon ve misyonumuzun, değerlerimizin kıymetini...***

İyi ki Acıbadem ailesinin bir üyesiyim, iyi ki mesleğime bu çatı altında başlamışım.

HASTANEDE *Neler Yaşandı?*

COVID-19

5. Öykü

"Yaratıcılığımızı konuşturduğumuz zaman, üstesinden gelemeyeceğimiz sorunlar azalıyordu."

İNSANLIK İÇİN BELKİ KÜÇÜK AMA BENİM İÇİN KOCAMAN BİR ADIM

Her şeyden önce söylemeliyim ki Azerbaycan'a destek ekibinde yer almak benim gibi mesleğinin başında olan bir hemşire için bulunmaz bir fırsat.

Daha önce hiç yoğun bakım ünitesinde çalışmamışken ihtiyaçtan ötürü kendimi tam da ortasında bulmuştum. Hayat ile ölüm arasındaki ince çizgiyi, tecrübenin değerini ve insanlara faydalı olabilmenin önemini daha derinden yaşamak **zihnimde ve ruhumda silinmez bir iz bırakacaktı.**

Acıbadem ekibimizdeki daha tecrübeli çalışma arkadaşlarımla birlikte Yoğun Bakım Ünitesi'nde çalışmaya başladık. Yirmi enfekte hastaya bakmaya başladığımızda onlarla kişisel bir iletişim kurmanın yollarını bulmaya çalışırken hayatımın bu kadar dramatik bir şekilde değişmesini beklemiyordum. Tüm enfekte hastalar ailelerinden ayrıydı ve belki de son bir veda bile edemeyeceklerdi. **"Sahip oldukları tek şey bizdik ama çoğu zaman sesimizi duyamıyorlar veya maskenin arkasından gözlerimizi göremiyorlardı."**

Çalıştığımız hastane yeni inşa edilmiş ancak salgından dolayı açılış kurgulaması ve planlanması yapılmadan hizmete açılmıştı. Sadece Covid hastası kabul etmeye başlayan bir hastane olarak bizlerin her türlü desteğine ihtiyaçları vardı. Bu nedenle bu zorlu şartlarda yaratıcılığımızı kullanarak birçok sorunların, yokluğun üstesinden gelmemiz gerekiyordu. Zaman ilerledikçe de fark ettim ki yaratıcılığımızı konuşturduğumuz zaman, üstesinden gelemeyeceğimiz sorunlar otomatik olarak azalıyordu.

Ayrıca kurumumuzda eğitime verilen önem burada bizim için bir pusula niteliğinde idi. Bu pusulayı en doğru biçimde bize öğretilen değerlerle birlikte kullanmayı başardığımıza inanıyorum.

Böylesi bir ortamı solumak ve görevlendirilmek kendime olan özgüvenimin artmasında etkili oldu. Hani derler ya "İnsanlık için küçük ama benim için kocaman bir adım"; tam da bunu yaşadım. Azerbaycan'da bulunduğum bu kısa sürenin ancak uzun yıllar çalışarak edinebileceğim mesleki farkındalığı, bakış açısını ve beceriyi bana kazandırdığını düşünüyorum.

Tüm çalışma arkadaşlarıma gelişimlerine büyük katkı sağlayacağını düşündüğüm böylesi deneyimler temenni ederim. Başka projelerde buluşmak ümidiyle...

HASTANEDE *Neler Yaşandı?*

COVID-19

6. Öykü

"Orada hepimiz birbirimizin ailesi olduk."

İYİ Kİ BURADAYIZ VE İYİ Kİ HEMŞİREYİM

Nereden başlasam bilmiyorum. İlk aklıma gelen şey Azerbaycan'a giderken zihnimden geçen onlarca soru işareti, yoğun bakım kapısından içeriye girdiğimiz ilk an... Her hastanın başında durmadan öten pumplar, yardım, derman bekleyen gözler.

"Biz buraya bizden yardım bekleyen insanların yanına geldik ve elimizden gelenin kat kat fazlasını yapacağız." dediğimi hatırlıyorum. İşte bu sözle başladık bu serüvene. **Önümüzde uzun soluklu ve zorlu bir yol olduğunu görüyorduk**, nitekim öyle de oldu.

Sabah tulumlarımızı, önlüklerimizi, siperliklerimizi, kat kat maskelerimizi takıp saatlerce bu ekipmanla çalışmanın ne denli zor olduğunu bu dönemde çalışan tüm sağlıkçılar bilir. Ailemizden uzakta, yalnızca vaktimiz olduğunda ve telefonumuzu kullanabildiğimiz zaman haberleşmemiz, onların tedirginliği, seslerindeki endişeli ses tonu...

Her gün bakalım "Bugün nasıl geçecek?" diyerek girdiğimiz o yoğun bakım kapısından **"Bugün de bitti, ama biz de bittik!"** diyen gözleri görüyordum arkadaşlarımda. Servisten otele kadar geçen yolda çoğumuzun sesi dahi çıkmıyordu. Bazen serviste oturup diğer arkadaşların gelmesini beklerken sadece etrafımı izlerdim. Gelenlerin adım atmaya hali kalmamış olurdu. Herkes elinden gelenin fazlasını yapıyordu çünkü biliyordum. Ama her zaman da böyle olmazdı, bazı günler kendimizi neşelendirmek ve enerjimizi yükseltmek için şarkı söylediğimiz bile olurdu.

Aramızda hastalığa karşı mücadele ederken enfeksiyona yakalanan arkadaşlarımız da oldu ne yazık ki. Hem beden sağlığı hem de psikolojik olarak çok yıprandıklarını biliyorduk. Hiç bilmedikleri bir ülkede çalışmaya gelip virüse yakalanıp karantinada, ufak bir odada kalmanın zorluğunu biz bile tahmin edemiyorduk. Fiziksel olarak olamasak da her durumda yanlarında ve destekçileri olmaya çalıştık.

Bunca şeyler içinde tabi ki güzel şeyler de kattık kendimize. Mesleki hayatım boyunca belki de hiç edinemeyeceğim tecrübeler... Farklı bir ülkede onlarca insanın hayatına dokunduk, şifa olduk, yardım bekleyen gözlere umut olduk. Kurumumuzun farklı hastanelerinden gelen meslektaşlarımızla muazzam dostluklar kurduk. Orada hepimiz birbirimizin ailesi olduk.

Dönmeden önceki son nöbetimizi tutarken o bir ayı şöyle bir geçirdim gözümün önünden.
O ilk güne, bir de son güne baktım. Meğer ne çok şeyi değiştirmiş, ne çok hayata dokunmuşuz. Çabalarımız, desteğimiz sonucu hastanede Covid-19 hastalarının tedavisinde önemli bir başarı elde etmişiz. Daha önce oldukça sorunlu olan yoğun bakım hizmetleri ve ağır korona vakalarının takibi süreci, yoluna girmiş...

İşte o zaman dedim ki **"İyi ki buradayız ve iyi ki bu mesleği yapıyoruz."** Covid döneminde elinden gelenin en iyisini yapmaya çalışan tüm sağlıkçı arkadaşlarıma minnettar olduğumu belirtmek isterim. Hepimizin eline, emeğine ve yüreğine sağlık...

HASTANEDE *Neler Yaşandı?*

COVID-19

7. Öykü

"Hem kendi deneyimlerimi paylaştım hem de üzerine yeni deneyimler ekledim."

İÇGÜDÜSEL BİR SEÇİMDİ...

Her gün karşılaştığım yüksek risklere rağmen, Azerbaycan için hastanemden özel bir yardım çağrısı aldığımda hiç tereddüt etmeden içgüdüsel olarak kabul ettim.

Altı yıldır yoğun bakım hemşiresiydim ve ilk defa yurtdışında bir hastaneye gitme ve orada çalışma fırsatı yakalamıştım.

Bütün benzerliklerimize rağmen farklı bir lehçe ve farklı kültür ortamında, birden fazla hastanın arrest olduğu, entübe olduğu, bipap yapıldığı, sürekli prone ve supine pozisyonların verildiği, kaotikliğini adeta 7/24 sürdüğü, pandemi nedeni ile prematüre açılan bu hastanedeki öğretilerim saymakla bitmez.

En ilginç ve zorlayıcı olanı hastaların çoğu zaman uyarı vermeden hızlı bir şekilde kötüleşebiliyor olmalarıydı. Tamamen sağlıklıdan çok ağır hastaya dönüşebilirler. Bir gün iyi olan bir hastaya bakmıştım. Ertesi gün izinliydim ve geri döndüğümde hastamın çok daha fazla oksijene ve ekstra ilaçlara ihtiyaç duyduğunu gördüm. Kötüleşmenin geldiğini tahmin edemiyorsunuz, her ne kadar bu ihtimalinin olduğunu bilseniz bile. Hastaların durumu stabil iken birdenbire daha çok desteğe ihtiyaç duydukları bir devrilme noktası var. Bu, Covid olmayan hastalarda gördüğümüz bir şey değil. Hızlı bir şekilde hastayı kaybedebiliyorsunuz. Ekip için hiç kolay değil. Birini kaybettiğinizde her zaman zordur, ancak çok iyi gittiğini düşündüğünüz birinde daha da zorlaşıyor.

Hem kendi deneyimlerimi paylaşıp hem de üzerine yeni deneyimler eklediğim bu süreçte birçok sorumlu hemşire, klinik eğitim hemşiresi ve ekip liderinden çok şey öğrendiğimi söyleyebilirim.

Her zaman böylesi projelerde yer almak, hemşireler olarak birbirimize kenetlenerek insanlara umut ve şifa olmak dileğimle...

HASTANEDE *Neler Yaşandı?*

COVID-19

8. Öykü

"Zorlu yollarda yürüdük ama çiçek ekmeyi hiç unutmadık."

YARATICILIĞIMIZA HAYRAN OLDUM!

Bir bilinmeze sürerken atımızı, en azından düşmanımızı tanıyoruz diyerek düştük yollara.

Yurt dışında yoğun bakım kurma deneyimimden sonra en fazla orada yaşadığım zorlukları yaşar ama üstesinden gelirim diye düşünmüştüm ki çok geç olmadan anladım yanıldığımı.

Hani insanın her günü her yaşamı deneyimdir ya burada yaşanılanlara sadece deneyim diyemiyorum. Hayata tutunma çabası, yaşamla ölüm arasındaki var olan o ince çizginin yok olmasına tanıklık.

Hemşire yaratıcıdır, güçlüdür, pratik düşünür ve çözüm odaklıdır. Yıllardır gerek okulda gerekse kurumumuzda bize verilen bu öğretiler olmasaydı burada bize düşen rol sadece 'yok 'deyip geçmek olabilirdi. Çünkü kaynaklar gerçekten bazen düşündüğünüzden de az olabiliyordu.

Sütür olmadığı için kremleyip kapattığımız direnler yaratıcılığın, hemşirelik uygulamalarında problem çözmeyi artırır tanımının tam karşılığı değil midir? (Kalischuk ve Thorpe 2002).

Acıbadem hemşireleri olarak hepimiz hastalar ve çalışanlar için yarar sağlayıcı yeni ve farklı fikirler ortaya koymada yarışıyor gibiydik.

Hasta ile olan bağımızı onlara verdiğimiz bakımı gören tıp bakıcısı arkadaşlarımıza iş birliği içinde bilgi ve becerilerimizi aktarırken onlara bir daha hiç unutmayacakları şekilde dokunduğumuzun farkındaydık. Burada güzel izler bıraktık. **Evet, zorlu yollarda yürüdük ama çiçek ekmeyi hiç unutmadık.**

Geldiğimizden beri ısrarla üstünde durduğumuz anlatmaya çalıştığım mekanik şeyler dışında önemli olanın dokunduğumuz insan hayatı olduğunun hiçbir şart altında unutulmaması gerekliliğiydi.

Çünkü hemşire olarak aslında "dokunduğumuz koca bir hayat!".

HASTANEDE *Neler Yaşandı?*

COVID-19

9. Öykü

"Türkiye olarak orda olmak çok gurur vericiydi."

İNSANLARIN RUHLARINA, HAYATLARINA DOKUNMAK, ONLARDAN BİRİ OLMAK

Covid 19 salgınında Azerbaycan'a destek amaçlı çıktığım bu serüvende aklıma ilk gelenler; bize ihtiyaç duyan başka bir ülkede çalışma deneyimi ve kurulan yeni ilişkiler olmuştu. Yola çıkmadan önce ülkenin salgındaki son durumunu, kültürünü araştırarak ve hasta potansiyeli olarak en kötüsünü düşünerek kendimi hazırlamaya çalışmıştım.

Azerbaycan'da yoğun bakıma girdiğimiz ilk an hala gözümün önünden gitmez. Akciğerleri çok hasar gördüğü için ventilatörün artık yeterli olmadığı hastalar vardı. Yoğun bakımda çalışmanın fiziksel zorlukları yoğun olsa da, gençleri bile ağır hasta görmek duygusal olarak daha da zordu. Biri ne kadar gençse, o kişi o kadar çok hayat kaybediyor ve bunu kabul etmek hepimiz için bir o kadar zorlaşıyordu. Kendinizi her ne kadar hazırlasanız da etkileri beklediğinizden daha zor oluyor. Ancak çalışmanızın gerçekten bir fark yarattığını fark ettiğinizde sevindirici anlar da yaşıyorsunuz.

İnsanların ruhlarına, hayatlarına dokunmak onlardan biri olmak ve tek millet iki devlet anlayışının var olduğunu aslında bunun politika anlayışından çok millet, insan sevgisi olduğunu fark etmek ve Türkiye olarak orda olmak çok gurur vericiydi.

Çok iyi dostluklar, çok iyi insanlar biriktirdik. Toplumdaki her kesimden minnettarlık ve dayanışma ifadeleri duyduk. Hayatlarının en korkunç zamanlarından birinde uzun vardiyalar halinde çalışarak hastalarıyla ilgilenmemiz onları derinden etkiledi.

Bu deneyimimiz elbette bizi de çok derinden etkiledi.

En önemlisi bu zor günler **hemşirelik ekibini hiç olmadığı kadar yakınlaştırdı.**